

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 28. októbra 2010*

Vo veci C-367/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Hof van beroep te Antwerpen (Belgicko) z 8. septembra 2009 a doručený Súdnemu dvoru 14. septembra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Belgisch Interventie- en Restitutiebureau

proti

SGS Belgium NV,

Firme Derwa NV,

Centraal Beheer Achmea NV,

* Jazyk konania: holandčina.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (spravodajkyňa) a A. Prechal,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. júna 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— SGS Belgium NV, v zastúpení: M. Storme, advokát,

— Firme Derwa NV, v zastúpení: L. Wÿsen a J. Gevers, advokáti,

— belgická vláda, v zastúpení: J.-C. Halleux, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci P. Bernaerts a E. Vervaeke, advocaten,

— rakúska vláda, v zastúpení: E. Riedl, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: A. Bouquet a F. Wilman, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 15. júla 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 tretieho pododseku a článkov 5 a 7 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (belgická intervenčná a reštitučná agentúra, ďalej len „BIRB“) na jednej strane a SGS Belgium NV (ďalej len „SGS Belgium“), spoločnosťou špecializovanou na kontrolu a dohľad, Firme Derwa NV (ďalej len „Firme Derwa“), exportnou spoločnosťou, ako aj poisťovňou Centraal Beheer Achmea NV na druhej strane, v súvislosti

s uložením sankcie SGS Belgium za to, že umožnila Firme Derwa protiprávne získať vývoznú náhradu.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 2988/95

- 3 Druhé až piate odôvodnenie, ako aj siedme, ôsme, desiate a trináste odôvodnenie nariadenia č. 2988/95 znejú takto:

„keďže viac než polovica výdavkov spoločenstva sa vypláca príjmom sprostredkované cez členské štáty;

keďže podrobné pravidlá upravujúce toto decentralizované spravovanie a monitoring ich využitia podliehajú rozdielnym podrobným predpisom podľa príslušných politík spoločenstva; keďže sa však treba brániť vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy spoločenstiev;

keďže účinnosť boja proti podvodom na finančných záujmoch spoločenstva si vyžaduje prijatie spoločného právneho rámca pre všetky oblasti, ktoré sú upravené politikami spoločenstva;

keďže protiprávne konanie a správne opatrenia a sankcie, ktoré sa naň vzťahujú, sú ustanovené v odvetvových predpisoch v súlade s týmto nariadením;

...

keďže správne sankcie spoločenstva musia zabezpečovať primeranú ochranu uvedených záujmov a je potrebné vymedziť všeobecné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na tieto sankcie;

keďže právo spoločenstva ustanovilo správne sankcie spoločenstva v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky; keďže takéto sankcie musia byť ustanovené aj v ostatných oblastiach;

...

keďže nielen podľa všeobecnej zásady equity [zásady spravodlivého zaobchádzania – *neoficiálny preklad*] a zásady proporcionality, ale aj s ohľadom na princíp *ne bis in idem* je potrebné prijať príslušné ustanovenia so zreteľom na *acquis communautaire* a ustanovenia upravené v osobitných predpisoch spoločenstva existujúce v čase

nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, aby sa zabránilo akýmkoľvek kolíziám finančných sankcií spoločenstva a vnútroštátnych trestných sankcií uložených tým istým osobám z tých istých dôvodov;

...

keďže právo spoločenstva ukladá Komisii a členským štátom povinnosť kontrolovať, či sa rozpočtové zdroje spoločenstva používajú na určený účel; keďže sú potrebné spoločné predpisy, ktoré doplnia existujúcu úpravu“.

4 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Na účely ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev sa týmto prijíma všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo spoločenstva.

2. „Nezrovnalosť“ je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi

spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou.“

5 Článok 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Správne kontroly, opatrenia a sankcie sa zavedú v takej miere, aby zabezpečili náležité uplatňovanie práva spoločenstva. Opatrenia majú byť účinné, primerané a majú odrádzať tak, aby poskytovali primeranú ochranu finančných záujmov spoločenstiev.

2. Nesmie sa uložiť žiadna správna sankcia, ak neexistovalo pred spáchaním protiprávneho konania príslušné ustanovenie právneho aktu spoločenstva. V prípade následnej zmeny a doplnenia ustanovení, ktoré ukladajú správne sankcie a sú upravené v právnych predpisoch spoločenstva, sa retroaktívne uplatnia menej prísne ustanovenia.

3. Právo spoločenstva stanoví druh a rozsah správnych opatrení a sankcií potrebných na správne uplatnenie daných pravidiel zohľadňujúc druh a závažnosť protiprávneho konania, poskytnutej alebo získanej výhody a stupeň zodpovednosti.

4. Za podmienok ustanovených platným právom spoločenstva sa postupy pri uplatňovaní kontrol, opatrení a sankcií spoločenstva spravujú právom členských štátov.“

6 Článok 3 ods. 1 toho istého nariadenia stanovuje:

„Premlčacia doba konania je štyri roky od času spáchania nezrovnalosti uvedenej v článku 1 ods. 1. Odvetvové predpisy však môžu ustanoviť kratšie obdobie, ktoré však nesmie byť kratšie ako tri roky.

...

Premlčacia doba sa prerušuje pri akomkoľvek akte príslušného orgánu, o ktorom je daná osoba upovedomená a týka sa vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou. Premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.

...“

7 Článok 4 nariadenia č. 2988/95, uvedený v hlave II s názvom „Správne opatrenia a sankcie“, stanovuje:

„1. Je všeobecným pravidlom, že pri akejkoľvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme:

— povinnosťou zaplatiť alebo vrátiť dlžné alebo neprávom získané sumy,

— úplnou alebo čiastočnou stratou záruky poskytnutej na podporu žiadosti o poskytnutú výhodu alebo v čase prijatia zálohy.

2. Uplatnenie opatrení uvedených v odseku 1 sa obmedzí na zrušenie poskytnutej výhody chody [výhody zvýšenej – *neoficiálny preklad*], ak je tak ustanovené, na úrok [o úrok – *neoficiálny preklad*] určený na základe paušálnej sadzby.

3. Činy, o ktorých sa zistí, že boli úmyselne vykonané na získanie výhody v protiklade s cieľmi práva spoločenstva platného v danom prípade tým, že sa umelo vytvorili podmienky potrebné na získanie výhody, majú za následok neposkytnutie výhody alebo jej zrušenie.

4. Opatrenia ustanovené v tomto článku sa nepovažujú za tresty.“

8 Článok 5 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Úmyselná nezrovnalosť alebo nezrovnalosť spôsobené nedbanlivosťou môžu mať za následok tieto správne sankcie:

a) zaplatenie správnej pokuty;

b) zaplatenie sumy väčšej ako sú sumy neprávom získané alebo neuhradené a prípadne úroky; táto dodatočná suma sa stanovuje v súlade s percentuálnou sadzbou, ktorú treba ustanoviť osobitnými pravidlami a nesmie prekročiť úroveň nevyhnutnú na vytvorenie odstrašujúceho účinku;

- c) celkové alebo čiastočné odňatie výhody poskytnutej na základe právnych predpisov spoločenstva, aj keď mal subjekt neprávom úžitok len z časti takej výhody;

...

- g) iné sankcie čisto ekonomickej povahy, zodpovedajúce svojou povahou a rozsahom, ktoré sú ustanovené odvetvovými právnymi predpismi prijatými Radou s ohľadom na špecifické požiadavky daných odvetví a v súlade s uplatňovaním právomocí zverených Komisii Radou.

2. Bez ohľadu na ustanovenia upravené v odvetvových právnych predpisoch existujúcich v čase nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, za iné nezrovnalosti môžu byť udelené len sankcie, ktoré nie sú rovnocenné s trestnými sankciami a ustanovuje ich odsek 1, za predpokladu, že tieto sankcie sú nevyhnutné na zabezpečenie riadneho uplatnenia právnych predpisov.“

- 9 Podľa článku 7 toho istého nariadenia:

„Správne opatrenia a sankcie spoločenstva možno uplatniť voči hospodárskym subjektom uvedeným v článku 1, a to fyzickým alebo právnickým osobám a iným subjektom, ktoré majú podľa vnútroštátneho práva právnu subjektivitu, ktoré spáchali nezrovnalosť a voči tým, ktorí sú v rámci plnenia si svojich povinností zodpovední za nezrovnalosť alebo za zabezpečenie toho, aby k nej nedošlo.“

Nariadenie (EHS) č. 3665/87

- 10 Článok 11 ods. 1 a 3 nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 351, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 495/97 z 18. marca 1997 (Ú. v. ES L 77, s. 12, ďalej len „nariadenie č. 3665/87“), stanovuje:

„1. Ak sa zistí, že vývozca s cieľom získať vývoznú náhradu požiadal o náhradu, ktorá bola vyššia ako skutočne uplatniteľná náhrada, náhrada splatná za príslušný vývoz sa rovná náhrade uplatniteľnej na výrobky skutočne vyvezené, zníženej:

- a) o polovicu rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočne vykonaný vývoz;

- b) o dvojnásobok rozdielu medzi požadovanou náhradou a uplatniteľnou náhradou, ak vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje.

...

Sankcie sa uplatnia bez toho, aby boli dotknuté dodatočné sankcie stanovené na vnútroštátnej úrovni.

...

3. Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť zaplatiť zápornú sumu podľa ods. 1 štvrtého pododseku, v prípade neoprávneného vyplatenia náhrady je príjemca povinný vrátiť neoprávnené získané sumy – po zohľadnení sankcií uplatniteľných podľa odseku 1 prvého pododseku...“ [*neoficiálny preklad*]

¹¹ Článok 18 nariadenia č. 3665/87 stanovuje:

„1. Dôkaz o tom, že colné formalities uvoľnenia do voľného obehu boli splnené, sa poskytnú vo forme jedného z nasledujúcich dokladov podľa výberu vývozcu:

a) colný doklad...;

b) osvedčenie o vyložení tovaru a o jeho uvoľnení do voľného obehu, vystavené medzinárodnou agentúrou špecializovanou na kontrolu a dohľad schválenou členským štátom. V príslušnom osvedčení musí byť uvedený dátum a číslo colného dokladu uvoľnenia do voľného obehu.

2. Ak vývozca nemôže získať doklad zvolený v súlade s odsekom 1 písm. a) alebo b), dokonca ani po podniknutí príslušných krokov, alebo ak existujú pochybnosti o pravosti predloženého dokladu, dôkaz o vykonaní colných formalít uvoľnenia do voľného obehu sa môže poskytnúť vo forme jedného alebo niekoľkých z nasledujúcich dokladov:

...

c) osvedčenie o vyložení tovaru vystavené medzinárodnou agentúrou špecializovanou na kontrolu a dohľad schválenou členským štátom, ktoré okrem iného potvrdzuje, že tovar opustil prístav, alebo prinajmenšom, že podľa jej informácií tovar nebol predmetom opätovného naloženia s cieľom opätovného vývozu;

...“ [*neoficiálny preklad*]

Vnútroštátne právo

- ¹² Článok 1 kráľovského nariadenia zo 4. januára 1985 o podmienkach schvaľovania spoločností poverených vydávaním osvedčení o vyložení tovaru vyvázaného v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky v krajine určenia (*Moniteur belge* z 21. februára 1985, s. 1937) znie:

„Osvedčenia, ktoré preukazujú, že vyvázaný tovar bol vyložený v krajine určenia, môžu príslušné orgány prijať na účely uplatnenia spoločnej poľnohospodárskej politiky, iba

ak ich vydala medzinárodná agentúra špecializovaná na kontrolu a dohľad schválená na tieto účely nariadeniami ministerstiev, ktoré sú príslušné pre ekonomické záležitosti a poľnohospodárstvo.“

13 Článok 2 ods. 2 tohto kráľovského nariadenia stanovuje:

„Spoločnosť:

1. je spolu s ostatnými osobami, ktoré sa podieľali na vývoze alebo v ňom sú zahrnuté, solidárne zodpovedná za finančné dôsledky osvedčení, ktoré vydala;
2. musí umožniť kedykoľvek prístup do svojich budov úradníkom... a umožniť týmto úradníkom pozrieť si všetky dokumenty týkajúce sa vydaných osvedčení;

...“

14 Uvedené kráľovské nariadenie bolo zrušené kráľovským nariadením z 28. februára 1999 o podmienkach schvaľovania spoločností poverených vydávaním osvedčení o vyložení tovaru a uvoľnení do voľného obehu alebo osvedčení o vyložení tovaru vyvázaného v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky v krajine určenia (*Moniteur belge* z 22. júna 1999, s. 23534).

- 15 Podľa článku 2 § 1 ods. 2 písm. a) tohto kráľovského nariadenia „spoločnosť: a) je spolu s ostatnými osobami, ktoré sa podieľali na vývoze alebo v ňom sú zahrnuté, solidárne zodpovedná za finančné dôsledky osvedčení, ktoré vydala“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 Dňa 6. júna 1997 Firme Derwa predala zásielku 741 144 kg hovädzieho mäsa na vývoz do Egypta a na základe toho požiadala BIRB o vývozné náhrady. Tomuto vývozcovi tak bola na základe zriadenia zábezpeky vyplatená suma 1 407 268,90 eura v rámci režimu predbežného financovania.
- 17 Na účely konečného získania celkovej sumy náhrady mala Firme Derwa predložiť dôkaz o dovoze predmetnej zásielky mäsa do Egypta. Loď prepravujúca náklad mäsa dorazila do cieľa 19. júna 1997. Dňa 10. februára 1998 Firme Derwa odovzdala BIRB osvedčenie vydané SGS Belgium zo 4. novembra 1997, ktoré potvrdzovalo, že egyptské colné orgány prevzali tovar na účely jeho uvoľnenia do voľného obehu.
- 18 Dňa 5. júna 1998 BIRB uvoľnila zábezpeku zriadenú zo strany Firme Derwa, ktorá s konečnou platnosťou získala predmetné vývozné náhrady.

- 19 Po kontrole, ktorú vykonala hospodárska inšpekcia belgického ministerstva hospodárstva, sa zistilo, že SGS Egypt Ltd informovala SGS Belgium faxom z 24. septembra 1997, že predmetný tovar do Egypta nemohol byť dovezený z dôvodu zákazu dovozu prijatého týmto tretím štátom, pokiaľ ide o hovädzie mäso pochádzajúce z Belgicka.
- 20 BIRB odovzdala SGS Belgium správy týkajúce sa tejto kontroly prostredníctvom správ z 13. augusta, ako aj z 9. a zo 14. októbra 1998. Listom z 21. apríla 1999 BIRB takisto vyzvala túto spoločnosť, aby jej poskytla colné dokumenty, na základe ktorých uvedená spoločnosť vydala osvedčenie zo 4. novembra 1997.
- 21 BIRB konštatovala, že SGS Belgium na jej žiadosť nereagovala, a v liste z 5. februára 2002 adresovanom tejto spoločnosti dospela k záveru, že tovar do Egypta nebol dovezený na účely uvoľnenia do voľného obehu a v dôsledku toho BIRB sa rozhodla SGS Belgium uložiť na základe článku 11 nariadenia č. 3665/87 správnu sankciu vo výške 200 % sumy 1 407 268,90 eura, ktorú Fírme Derwa neprávom dostala na základe osvedčenia vydaného touto kontrolnou spoločnosťou. Okrem toho bola SGS Belgium vyzvaná uhradiť sumu rovnajúcu sa uvedenej náhrade spolu s úrokmi, takže celkovo mala táto spoločnosť uhradiť sumu 4 503 260,74 eura.
- 22 Listom z 29. apríla 2002 SGS Belgium informovala BIRB, že po internom vyšetrowaní sa zdá, že tovar bol do Egypta dovezený len predbežne a že bol napokon vyvezený do Juhoafrickej republiky. V liste z 27. mája 2002 však SGS Belgium zdôraznila, že k odovzdaniu nesprávnych informácií z jej strany došlo nechtiac.

- 23 Žalobou podanou 16. septembra 2003 začala BIRB konanie na Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Súd prvého stupňa v Antverpách) proti SGS Belgium, pričom sa domáhala toho, aby jej bola uložená uvedená správna sankcia. Táto spoločnosť navrhla, aby sa Firme Derwa a Centraal Beheer Achmea NV stali účastníkmi konania, bolo im uložené zaplatiť nárokovanú čiastku a SGS Belgium bola zbavená žaloby.
- 24 Rozsudkom z 13. januára 2006 tento súd zamietol žalobu BIRB ako nedôvodnú a takisto zamietol aj návrhy SGS Belgium na rozšírenie okruhu účastníkov konania a vylúčenie SGS Belgium zo žaloby. Uvedený súd najprv konštatoval, že premlčacia doba štyroch rokov upravená v článku 3 ods. 1 prvom pododseku nariadenia č. 2988/95 neuplynula, pretože bola prerušená v zmysle tretieho pododseku tohto ustanovenia tým, že BIRB zaslala list z 5. februára 2002, ktorým uložila správnu pokutu SGS Belgium.
- 25 Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen sa však domnieva, že články 5 a 7 nariadenia č. 2988/95 nie sú dostatočným právnym základom na uloženie správnej sankcie takej spoločnosti, ako je SGS Belgium. Podľa tohto súdu totiž na rozdiel od článku 3 nariadenia č. 2988/95 ponechávajú tieto ustanovenia určitú mieru voľnej úvahy členským štátom a neobsahujú povinnosť ukladať sankcie. Prináleží teda normotvorcovi Únie alebo národným normotvorcom, aby v odvetvových úpravách stanovili, že iní prevádzkovatelia ako príjemca vývozných náhrad sú povinní zaplatiť sankcie. Prináleží im takisto definovať tieto sankcie. Okrem toho nariadenie č. 3665/87 neobsahuje žiadne ustanovenie umožňujúce sankcionovať účastníkov vývoznejskej transakcie za nezrovnalosti, ktorých sa dopustil vývozca.
- 26 BIRB podala odvolanie proti tomuto rozsudku na vnútroštátny súd, ktorý podal tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom najmä tvrdí, že podľa kráľovského nariadenia zo 4. januára 1985 je SGS Belgium spolu s vývozcom solidárne zodpovedná za finančné dôsledky osvedčení, ktoré vydala. Keďže však táto spoločnosť umelo vytvorila podmienky umožňujúce vývozcom protiprávne čerpať vývoznú

náhradu a tento vývozca, Firme Derwa, nevedel o nesprávnosti poskytnutého osvedčenia a nedopustil sa nedbanlivosti, BIRB dospela k záveru, že nie je potrebné vymáhať vývoznú náhradu od uvedenej spoločnosti, ani jej uložiť správnu sankciu. BIRB v podstate tvrdila, že hoci sa sankcia stanovená v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. b) nariadenia č. 3665/87 týka v zásade len vývozcu, na základe pravidla spoločnej zodpovednosti spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad stanovenej vnútroštátnym právom je možné uložiť túto sankciu podľa článku 7 nariadenia č. 2988/95 tejto spoločnosti ako osobe, ktorú možno považovať za zodpovednú za nezrovnalosť v zmysle tohto ustanovenia. BIRB takisto tvrdila, že v každom prípade, keby nedošlo ku konštatovaniu podvodného zámeru, SGS Belgium by mala byť odsúdená prinajmenšom na zaplatenie sankcie uvedenej v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. a) nariadenia č. 3665/87.

27 SGS Belgium najmä tvrdí, že keby mala byť považovaná za zodpovednú, malo by ísť o solidárnu zodpovednosť s vývozcom a poisťovateľom, keďže vymáhané sumy dlhuje vývozca a článok 7 nariadenia č. 2988/95, ako aj článok 2 ods. 2 bod 1 kráľovského nariadenia zo 4. januára 1985 implikujú solidárnu zodpovednosť medzi účastníkmi vývozneho transakcie.

28 Za týchto okolností Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd v Antverpách) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú ustanovenia článkov 5 a 7 nariadenia... č. 2988/95... priamy účinok na vnútroštátne právne poriadky členských štátov bez toho, aby tieto členské štáty mali určitú mieru voľnej úvahy, a bez toho, aby vnútroštátne orgány museli prijať vykonávacie opatrenia?

2. Môže sa medzinárodná spoločnosť špecializovaná na kontrolu a dohľad schválená členským štátom, v ktorom bolo prijaté vývozné colné vyhlásenie, v danom prípade [Belgickým kráľovstvom], ktorá vydala nesprávne osvedčenie o vyložení v zmysle článku 18 ods. 2 písm. c) nariadenia... č. 3665/87, považovať za hospodársky subjekt v zmysle článku 1 nariadenia č. 2988/95, a teda za osobu, ktorá sa spolupodieľala na spáchaní nezrovnalosti, alebo osobu, ktorá je zodpovedná za nezrovnalosť, alebo osobu, ktorá mala zabezpečiť, aby k nej nedošlo, v zmysle článku 7 uvedeného nariadenia?

3. Možno oznámenie vyšetrovacej správy od hospodárskej inšpekcie alebo list s výzvou na predloženie doplňujúcich podkladov k dôkazu o prepustení do voľného obehu alebo doporučený list, ktorým sa ukladá sankcia, považovať za vyšetrovanie alebo právne konanie v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia... č. 2988/95...?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- ²⁹ Vnútroštátny súd sa vo svojej prvej otázke v skutočnosti pýta, či sa články 5 a 7 nariadenia č. 2988/95 uplatňujú takým spôsobom, že správne sankcie v zmysle tohto nariadenia možno uložiť na základe samotných týchto ustanovení.

- 30 SGS Belgium, Firme Derwa, ako aj rakúska vláda v podstate tvrdia, že články 5 a 7 nariadenia č. 2988/95 nemajú priamy účinok, keďže správne sankcie možno uložiť rôznym kategóriám účastníkov procesu kontroly správnosti a zákonnosti platieb získaných z rozpočtu Únie, len ak sú odvetvové právne úpravy Únie definujúce typ sankcií a dotknutú kategóriu účastníkov v platnosti v čase vzniku nezrovnalosti. V tejto súvislosti tvrdia, že takáto odvetvová právna úprava v čase uskutočnenia vývozov vo veci samej neexistovala, pokiaľ ide o spoločnosti špecializované na kontrolu a dohľad.
- 31 Na druhej strane belgická vláda a Európska komisia zastávajú názor, že keď ešte určitá kategória účastníkov nie je predmetom odvetvovej právnej úpravy Únie, akou je nariadenie č. 3665/87, pokiaľ ide o náhrady protiprávne prijaté vývozcami, články 5 a 7 nariadenia č. 2988/95, keďže všeobecne stanovujú, že správnu sankciu možno uplatniť na iných účastníkov ako príjemcu vývozných náhrad, sú priamo uplatniteľné na základe článku 288 ods. 2 ZFEÚ.
- 32 V tejto súvislosti ustanovenia nariadenia majú vo vnútroštátnych právnych poriadkoch na základe svojej právnej povahy a funkcie v systéme prameňov práva Únie vo všeobecnosti bezprostredný účinok bez toho, aby vnútroštátne orgány museli prijať vykonávacie predpisy (pozri rozsudky zo 17. mája 1972, *Leonesio*, 93/71, Zb. s. 287, bod 5, a z 24. júna 2004, *Handlbauer*, C-278/02, Zb. s. I-6171, bod 25), alebo bez toho, aby musel normotvorca Únie prijať dodatočnú právnu úpravu.
- 33 Niektoré ustanovenia nariadenia však môžu na svoje vykonanie vyžadovať prijatie vykonávacích predpisov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. januára 2001, *Monte Arcosu*, C-403/98, Zb. s. I-103, bod 26), a to buď zo strany členských štátov, alebo samotného normotvorcu Únie.

- 34 To isté platí v kontexte ochrany finančných záujmov Únie, pokiaľ ide o správne sankcie uložené rôznym kategóriám účastníkov identifikovaným v nariadení č. 2988/95.
- 35 Čo sa totiž týka zámerných nezrovnalostí alebo nezrovnalostí spôsobených nedbanlivosťou, článok 5 tohto nariadenia len stanovuje, že „môžu“ viesť k určitým správnym sankciám uvedeným v tomto článku, kým v súvislosti s kategóriou účastníkov, ktorým by malo byť možné takéto sankcie uložiť, článok 7 uvedeného nariadenia stanovuje, že uvedené sankcie sa „môžu“ uplatniť nielen na hospodárske subjekty, ktoré sa dopustili nezrovnalosti, ale takisto na osoby, ktoré sa zúčastnili na spáchaní nezrovnalosti, ako aj na osoby, ktoré sú povinné zodpovedať za nezrovnalosť alebo predísť tomu, aby k nej došlo.
- 36 Treba konštatovať, že tieto ustanovenia len upravujú všeobecné pravidlá týkajúce sa kontrol a sankcií s cieľom ochrany finančných záujmov Únie (pozri rozsudok z 13. marca 2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, C-383/06 až C-385/06, Zb. s. I-1561, bod 39). Uvedené ustanovenia najmä presne neurčujú, ktorá zo sankcií uvedených v článku 5 nariadenia č. 2988/95 sa musí uplatniť v prípade nezrovnalosti poškodzujúcej finančné záujmy Únie, ani kategóriu účastníkov, ktorým sa má takéto sankcia v takom prípade uložiť.
- 37 V tejto súvislosti je potrebné dodať, že z článku 2 nariadenia č. 2988/95 a najmä z jeho odseku 3 v spojení s piatym a ôsmym odôvodnením tohto nariadenia vyplýva, že normotvorcovi Únie prináleží prijať odvetvové právne úpravy stanovujúce správne sankcie, podobné ako tie, ktoré už existovali pri prijatí uvedeného nariadenia v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky. Okrem toho, ako to vyplýva zo siedmeho

odôvodnenia toho istého nariadenia, toto nariadenie má zaviesť všeobecné pravidlá vzťahujúce sa na takéto odvetvové právne úpravy.

- 38 Na druhej strane z článku 2 ods. 4 nariadenia č. 2988/95 vyplýva, že ak neexistuje právna úprava Únie, postupy týkajúce sa uplatňovania kontrol, ako aj opatrenia a správne sankcie stanovené touto úpravou sa riadia právom členských štátov.
- 39 Okrem toho je potrebné ešte uviesť, že článok 2 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 v súlade so zásadou zákonnosti deliktov a trestov stanovuje, že žiadnu sankciu nemožno uložiť, ak ju nestanovoval akt Únie predtým, ako došlo k nezrovnalosti.
- 40 Ako však vyplýva z článku 325 ZFEÚ, členské štáty sú povinné prijať rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodov poškodzujúcich finančné záujmy Únie, aké prijímajú na zamedzenie podvodov poškodzujúcich ich vlastné záujmy. V dôsledku toho a vzhľadom na ciele sledované nariadením č. 2988/95, keď normotvorca Únie neprijal odvetvovú právnu úpravu s cieľom ochrany finančných záujmov Únie pred niektorými účastníkmi, členské štáty sú oprávnené v tejto oblasti zachovať alebo prijať opatrenia proti uvedeným účastníkom, ak sa takéto opatrenia javia potrebné na boj proti podvodom a dodržiavajú všeobecné zásady práva Únie, najmä zásadu proporcionality, ako aj všeobecné pravidlá definované v uvedenom nariadení a prípadné existujúce odvetvové právne úpravy Únie týkajúce sa iných účastníkov.

- 41 Je totiž potrebné zdôrazniť, že keď právna úprava Únie neobsahuje žiadne špecifické ustanovenie stanovujúce sankciu v prípade jej porušenia alebo keď takáto právna úprava stanovuje, že niektoré sankcie možno uplatniť v prípade porušenia práva Únie, ale nestanovuje vyčerpávajúcim spôsobom sankcie, ktoré môžu členské štáty uložiť, článok 4 ods. 3 ZEÚ ukladá členským štátom prijať všetky účinné opatrenia na postihnutie správania poškodzujúceho finančné záujmy Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. septembra 1989, Komisia/Grécko, 68/88, Zb. s. 2965, bod 23, a z 8. júla 1999, Nunes a de Matos, C-186/98, Zb. s. I-4883, body 12 a 14).
- 42 Okrem toho s cieľmi sledovanými článkom 325 ZFEÚ, ktorý ukladá tak Únii, ako aj jej členským štátom povinnosť boja proti podvodom a nezrovnalostiam poškodzujúcim finančné záujmy Únie, je nezlučiteľné obmedziť činnosť členských štátov proti kategórii účastníkov, ktorá ešte nebola predmetom odvetvovej právnej úpravy prijatej na úrovni Únie. Na účinnú ochranu finančných záujmov Únie je totiž nevyhnutné, aby k odradeniu a boju proti podvodom a iným nezrovnalostiam došlo na všetkých úrovniach, na ktorých môžu byť tieto záujmy prostredníctvom uvedených javov ohrozené, najmä preto, lebo do týchto javov, ktoré sú predmetom boja, býva zapletených často viaceró účastníkov nachádzajúcich sa na rôznych úrovniach (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 2003, Komisia/EIB, C-15/00, Zb. s. I-7281, bod 135). Okrem toho je potrebné uviesť, že to platí aj o úlohe, ktorú zohrávajú spoločnosti špecializované na kontrolu a dohľad, pokiaľ ide o zákonnosť platieb vývozných náhrad.
- 43 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že články 5 a 7 nariadenia č. 2988/95 sa neuplatňujú takým spôsobom, že správnu sankciu možno uložiť na základe samotných týchto ustanovení, keďže v kontexte ochrany finančných záujmov Únie uplatnenie správnej sankcie na určitú kategóriu osôb vyžaduje, aby predtým, ako dôjde k spáchaniu predmetnej nezrovnalosti, normotvorca Únie prijal odvetvovú právnu úpravu definujúcu takúto sankciu a podmienky jej uplatnenia na túto kategóriu osôb, alebo keď takáto právna úprava ešte nebola prijatá na úrovni

Únie, aby právo členského štátu, v ktorom došlo k spáchaniu tejto nezrovnalosti, stanovovalo uloženie správnej sankcie uvedenej kategórii osôb.

O druhej otázke

- 44 Vo svojej druhej otázke sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či za okolností, o aké ide vo veci samej, keď odvetvová právna úprava Únie zatiaľ nestanovuje povinnosť členských štátov stanoviť účinné sankcie v prípade, keď medzinárodná spoločnosť špecializovaná na kontrolu a dohľad schválená členským štátom vydala nesprávne osvedčenia, článok 7 nariadenia č. 2988/95 bráni tomu, aby členské štáty na základe vnútroštátnych opatrení uplatnili sankciu v prípade tejto spoločnosti v postavení osoby, ktorá „sa zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti“ alebo, osoby, ktorú možno považovať za „zodpovednú“ za nezrovnalosť, alebo osoby, ktorá mala „zabezpečiť...“, aby k nej nedošlo“, v zmysle tohto ustanovenia.
- 45 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že medzinárodná spoločnosť špecializovaná na kontrolu a dohľad schválená členským štátom tým, že vydala nesprávne osvedčenie o vyložení tovaru a o uvoľnení do voľného obehu v zmysle článku 18 nariadenia č. 3665/87, teda osvedčenie umožňujúce vývozcom protiprávne čerpať vývoznú náhradu, môže byť považovaná za osobu, ktorá „sa zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti“ v zmysle článku 7 nariadenia č. 2988/95, a preto je v jej prípade možné uplatniť opatrenia a správne sankcie v zmysle tohto nariadenia. Takúto spoločnosť možno takisto považovať za osobu povinnú zodpovedať za nezrovnalosť v zmysle tohto ustanovenia,

keď vnútroštátne právo stanovuje zodpovednosť tejto spoločnosti za finančné dôsledky vyplývajúce z osvedčení, ktoré vydala.

- 46 Ako sa však konštatovalo v bode 43 tohto rozsudku, na účely uplatnenia takejto sankcie je potrebné, aby odvetvová právna úprava Únie, alebo ak neexistuje, vnútroštátna právna úprava, stanovila uplatnenie správnej sankcie na túto kategóriu účastníkov.
- 47 V čase uskutočnenia dovozov vo veci samej však právo Únie neobsahovalo odvetvovú právnu úpravu v zmysle nariadenia č. 2988/95, ktorá by špecificky upravovala sankcie pre prípad poškodzovania finančných záujmov Únie vyplývajúceho z toho, že takéto spoločnosti špecializované na kontrolu a dohľad vydajú nesprávne osvedčenia o vylodení a uvoľnení do voľného obehu.
- 48 Až od prijatia nariadenia Komisie (ES) č. 1253/2002 z 11. júla 2002, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 800/1999 stanovujúce spoločné podrobné pravidlá uplatňovania systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 183, s. 12; Mim. vyd. 03/036, s. 189), totiž nový článok 16c tohto druhého nariadenia stanovuje, že „členské štáty, ktoré schválili [agentúry pre kontrolu a dohľad], stanovujú účinný systém sankcií pre prípady, ak schválená [agentúra pre kontrolu a dohľad] vydala nesprávne osvedčenie“.
- 49 Na druhej strane článok 11 nariadenia č. 3665/87 stanovil presné pravidlá týkajúce sa vymáhania vývozných náhrad od vývozcu, ktorý ich dostal neoprávnene, a takisto uloženie sankcie, najmä ak vývozca získal takúto neoprávnenú výhodu tým, že zámerne poskytol nepravdivé údaje, ako aj dodatočných sankcií, ktoré môže stanoviť vnútroštátne právo. V dôsledku toho vo veci samej vzniká otázka, či sa vnútroštátne

orgány mohli vzdať vymáhania náhrady od vývozcu, neuložiť mu správnu sankciu a uprednostniť vymáhanie od spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad, na základe vnútroštátneho práva solidárne zodpovednej za finančné dôsledky vyplývajúce osvedčení, ktoré predložila.

- 50 Pokiaľ ide o pomoc poskytovanú rozpočtom Únie v rámci štrukturálnych fondov a spoločnej poľnohospodárskej politiky, Súdny dvor už mal príležitosť konštatovať, že akýkoľvek výkon voľnej úvahy členského štátu, pokiaľ ide o možnosť požadovať či nepožadovať vrátenie neoprávnene alebo protiprávne poskytnutej pomoci, je nezlučiteľný s povinnosťami, ktoré právna úprava Únie uplatniteľná v týchto odvetviach ukladá vnútroštátnym správnym orgánom, aby vymáhali neoprávnene alebo protiprávne vyplatenú pomoc (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. septembra 1983, *Deutsche Milchkontor a i.*, 205/82 až 215/82, Zb. s. 2633, bod 22, ako aj *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening*, už citovaný, bod 38).
- 51 V zásade to isté platí, pokiaľ ide o povinnosť členských štátov vymáhať od vývozcov náhrady, ktoré protiprávne prijali, čo je povinnosť stanovená v článku 11 nariadenia č. 3665/87 spojená so sankciou stanovenou v odseku 1 prvom pododseku písm. a) alebo b) tohto článku, ako aj s dodatočnými sankciami prípadne stanovenými vnútroštátnym právom.
- 52 Pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 1253/2002 členské štáty neboli povinné v prípade náhrad protiprávne prijatých vývozcom stanoviť sankcie proti spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad, ktorá vydala nesprávne osvedčenie. Táto okolnosť však neprekáža tomu, aby členské štáty, ako bolo konštatované v bode 40 tohto rozsudku, v kontexte ochrany finančných záujmov Únie zachovali alebo prijali vnútroštátne ustanovenia stanovujúce uplatnenie správnych sankcií na túto kategóriu účastníkov, keďže normotvorca Únie zveril členským štátom povinnosť spolupracovať

pri preverovaní zákonnosti vývozných transakcií, pri ktorých boli vyplatené náhrady financované rozpočtom Únie. Takéto opatrenia boli napokon anticipáciou povinnosti prináležiacej uvedeným členským štátom podľa článku 16c nariadenia Komisie (ES) č. 800/1999 z 15. apríla 1999, ktorým sa ustanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 102, s. 11; Mim. vyd. 03/025, s. 129), zmeneného a doplneného nariadením č. 1253/2002.

- 53 Z toho vyplýva, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, a za predpokladu, že vnútroštátny súd nekonštatuje, že sa má uplatniť kráľovské nariadenie zo 4. januára 1985 uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ak neexistuje odvetvová právna úprava Únie uplatniteľná z hľadiska *ratione temporis* na spoločnosti špecializované na kontrolu a dohľad, členské štáty môžu stanoviť solidárnu zodpovednosť tohto typu spoločností spolu s vývozcom ako osôb, ktoré sa zúčastnili na nezrovnalosti, alebo osôb, ktoré majú zodpovednosť za nezrovnalosť vo vzťahu k finančným dôsledkom vyplývajúcim z toho, že tieto spoločnosti vydali osvedčenia o vyložení a uvoľnení do voľného obehu, čo umožnilo tomuto vývozcovi čerpať protiprávne vývozné náhrady a spôsobiť škodu rozpočtu Únie.

- 54 Vo veci samej sa však zdá, že vnútroštátne orgány chcú na jednej strane vymáhať sumu neoprávnenej náhrady od SGS Belgium a na druhej strane uplatniť na túto spoločnosť špecializovanú na kontrolu a dohľad správne sankcie stanovené v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. b) nariadenia č. 3665/87, ktoré sa zvyčajne uplatnia na vývozcu, a to tak, že sa odvolávajú na priamy účinok článku 7 nariadenia č. 2988/95 a existenciu solidárnej zodpovednosti takejto spoločnosti spolu s vývozcom vo vnútroštátnom práve. BIRB sa konkrétne domnieva, že to, že spoločnosť špecializovaná na kontrolu a dohľad vo veci samej zámerne vydala chybné osvedčenie, umožňuje domnievať sa, že bola splnená podmienka uplatnenia sankcie stanovenej v článku 11

ods. 1 prvom pododseku písm. b) nariadenia č. 3665/87. Subsidiárne však BIRB pred vnútroštátnym súdom takisto tvrdí, že keby nedošlo k preukázaniu podvodného úmyslu, SGS Belgium by mala byť odsúdená na zaplatenie sankcie uvedenej v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. a) tohto nariadenia.

55 V tejto súvislosti, pokiaľ ide o protiprávne prijatú náhradu, ako sa konštatovalo v bode 51 tohto rozsudku, je potrebné ju vymáhať od vývozcu, ktorý mal neoprávnený prospech z takejto náhrady.

56 Pokiaľ ide o uplatnenie sankcie stanovenej v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. b) uvedeného nariadenia, je potrebné uviesť, že táto sankcia môže byť uplatnená, iba ak „vývozca úmyselne uviedol nepravdivé údaje“. V dôsledku toho normotvorca Únie výslovne stanovil, že táto podmienka uplatnenia musí byť splnená iba v prípade vývozcu.

57 Za týchto okolností, ak sa zdá, tak ako vo veci samej, že vývozca nevedel o nesprávnosti osvedčenia o uvoľnení do voľného obehu, ktoré bolo úmyselne predložené spoločnosťou špecializovanou na kontrolu a dohľad, čo prináleží preveriť vnútroštátnemu súdu, nemožno sa domnievať, že tento vývozca zámerne odovzdal nepravdivé údaje v zmysle článku 11 ods. 1 prvého pododseku písm. b) nariadenia č. 3665/87, takže sankcia uvedená v tomto ustanovení sa nemôže uplatniť na vývozcu ani na uvedenú spoločnosť špecializovanú na kontrolu a dohľad na základe vnútroštátneho pravidla solidárnej zodpovednosti.

- 58 Na druhej strane sa však v takejto situácii môže uplatniť sankcia stanovená v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. a) nariadenia č. 3665/87. Tá sa totiž uplatňuje, aj keď sa vývozca nedopustil chyby (pozri rozsudok z 24. apríla 2008, AOB Reuter, C-143/07, Zb. s. I-3171, bod 17).
- 59 V tejto súvislosti je na jednej strane možné uložiť takúto sankciu len prevádzkovateľom, ktorí požiadali o vývozné náhrady, keď sa zistí, že informácie, ktoré takíto prevádzkovatelia poskytli na podporu svojej žiadosti, sú nesprávne. Na druhej strane, keďže existuje skutočné riziko, že vývozca, ktorý je najčastejšie posledným článkom zmluvného reťazca nákupov na účely opätovného predaja, môže uniknúť zodpovednosti spojenej s nepresnosťou jeho vyhlásenia z dôvodu prípadnej chyby, nedbanlivosti alebo podvodu na vstupe tohto reťazca, článok 11 nariadenia č. 3665/87 stanovuje, že tento vývozca je zodpovedný za presnosť svojho vyhlásenia, inak mu hrozia sankcie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Zb. s. I-6453, body 42, 61 a 62). Tento vývozca totiž nie je obmedzený pri výbere svojich zmluvných partnerov a prislúcha mu vynaložiť primeranú obozretnosť, buď zahrnutím zmluvných dojednaní v tomto zmysle do zmlúv, ktoré s nimi uzatvára, alebo dojednaním osobitného poistenia (rozsudok AOB Reuter, už citovaný, bod 36).
- 60 V situácii, keď vývozca čerpal vývoznú náhradu na základe osvedčenia o uvoľnení do voľného obehu, v prípade ktorého právna úprava Únie vyžaduje, aby bolo vydané medzinárodnou spoločnosťou špecializovanou na kontrolu a dohľad, a keď sa zistí, že táto spoločnosť vydala bez vedomia vývozcu nesprávne osvedčenie umožňujúce poisťovni, ktorá kryla riziká spojené s vývoznou transakciou, odmietnuť náhradu straty vzniknutej nevykonaním tejto transakcie, článok 11 nariadenia č. 3665/87 nebráni tomu, aby sa vnútroštátny orgán na základe vnútroštátneho ustanovenia stanovujúceho solidárnu zodpovednosť medzinárodnej spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad za finančné dôsledky vyplývajúce z osvedčení, ktoré vydala, rozhodol

vymáhať od tejto spoločnosti sumy vyplývajúce z toho, že v prípade vývozcu sa uplatní sankcia stanovená v odseku 1 prvom pododseku písm. a) tohto článku.

- 61 Je však potrebné uviesť, že sankcia, hoci aj netrestnoprávnej povahy, môže byť uložená, len ak má jasný a jednoznačný právny základ (pozri rozsudky zo 14. decembra 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, Zb. s. I-11569, bod 56; Käserei Champignon Hofmeister, už citovaný, bod 52, ako aj zo 6. apríla 2006, ED & F Man Sugar, C-274/04, Zb. s. I-3269, bod 15).
- 62 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že za okolností, o aké ide vo veci samej, keď odvetvová právna úprava Únie zatiaľ nezaviedla povinnosť členských štátov stanoviť účinné sankcie v prípade, keď medzinárodná spoločnosť špecializovaná na kontrolu a dohľad schválená členským štátom vydala nesprávne osvedčenia, článok 7 nariadenia č. 2988/95 nebráni tomu, aby členské štáty uplatnili sankciu v prípade tejto spoločnosti v postavení osoby, ktorá sa „zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti“, alebo osoby, ktorú možno považovať za „zodpovednú“ za nezrovnalosť v zmysle tohto ustanovenia, avšak pod podmienkou, že uplatnenie takejto sankcie spočíva na jasnom a jednoznačnom právnom základe, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O tretej otázke

- 63 Vnútroštátny súd sa vo svojej tretej otázke pýta, či to, že medzinárodnej spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad, ktorá vydala osvedčenie o uvoľnení do voľného

obehu na vývoznú transakciu, bola oznámená správa o vyšetrovaní konštatujúca nezrovnalosť v súvislosti s touto transakciou, zaslaná výzva na predloženie ďalších dokladov s cieľom kontroly skutočnosti uvoľnenia do voľného obehu a bol jej aj zaslaný doporučený list uplatňujúci na ňu sankciu za to, že sa zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti, sú akty, o ktorých je predmetná osoba upovedomená a ktoré sa týkajú vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95.

64 Za okolností vo veci samej je potrebné uviesť, že v prípade neexistencie odvetvovej právnej úpravy Únie, ktorá by stanovila uplatnenie sankcií na medzinárodné spoločnosti špecializované na kontrolu a dohľad, ktoré sa zúčastnili na spáchaní nezrovnalosti, ktorá poškodila finančné záujmy Únie, sa na uplatnenie sankcie uvedenej v článku 11 ods. 1 prvom pododseku písm. a) nariadenia č. 3665/87 na takúto spoločnosť z dôvodu existencie jej solidárnej zodpovednosti spolu s vývozcom vo vnútroštátnom práve vzťahuje voľba a právomoc členských štátov v rámci ich politiky boja proti podvodom. V takomto prípade však členské štáty musia dodržiavať všeobecné zásady práva Únie, ako aj všeobecné pravidlá definované v nariadení č. 2988/95 a v odvetvových právnych úpravách Únie, ktoré sa prípadne uplatňujú na iné subjekty.

65 Je teda potrebné konštatovať, že keď sa vnútroštátny orgán rozhoduje, či uplatní takúto sankciu na spoločnosť špecializovanú na kontrolu a dohľad z dôvodu, že vo vnútroštátnom práve existuje solidárna zodpovednosť tejto spoločnosti s vývozcom, koná v rámci pôsobnosti nariadenia č. 2988/95.

66 Keďže nariadenie č. 3665/87 nestanovuje pravidlá týkajúce sa premlčacej doby pri žalobách o vrátenie neoprávnene získaných vývozných náhrad, treba vychádzať

z článku 3 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 2988/95 (rozsudok z 15. januára 2009, Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, Zb. s. I-91, bod 16), pretože toto ustanovenie je priamo uplatniteľné v členských štátoch, vrátane oblasti vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky, v prípadoch, keď neexistuje odvetvová právna úprava Únie stanovujúca kratšiu premlčaciu dobu, ale nie menej ako tri roky, alebo vnútroštátna právna úprava stanovujúca dlhšiu premlčaciu dobu (rozsudok Handlbauer, už citovaný, bod 35).

- ⁶⁷ Podľa článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95 sa premlčacia doba prerušuje pri akomkoľvek akte príslušného orgánu, o ktorom je daná osoba upovedomená a ktorý sa týka vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou. Okrem toho premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.
- ⁶⁸ Premlčacie doby splňajú všeobecne funkciu zabezpečenia právnej istoty. Takáto funkcia nie je úplne splnená, ak premlčacia doba uvedená v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 môže byť prerušená akýmkoľvek úkonom kontroly všeobecnej povahy zo strany vnútroštátneho orgánu bez súvislosti s podozrením na nezrovnalosti týkajúce sa dostatočne presne vymedzených činností (pozri rozsudok Handlbauer, už citovaný, bod 40).
- ⁶⁹ Keď však vnútroštátne orgány odovzdajú osobe správy konštatujúce nezrovnalosť, ku ktorej prispela práve v súvislosti s touto vývoznou transakciou, vyzývajú ju na predloženie ďalších informácií týkajúcich sa tejto transakcie a uložia jej sankciu v súvislosti s uvedenou transakciou, prijímú tým akty, ktoré sú dostatočne presné a týkajú sa

vyšetovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95.

- ⁷⁰ V dôsledku toho je potrebné na tretiu otázku odpovedať tak, že za okolností, o aké ide vo veci samej, to, že medzinárodnej spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad, ktorá vydala osvedčenie o uvoľnení do voľného obehu na konkrétnu vývoznú transakciu, bola oznámená správa o vyšetovaní konštatujúca nezrovnalosť v súvislosti s touto transakciou, zaslaná výzva na predloženie ďalších dokladov s cieľom kontroly skutočnosti uvoľnenia do voľného obehu a bol jej aj zaslaný doporučený list uplatňujúci na ňu sankciu za to, že sa zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95, sú dostatočne presné akty oznámené dotknutej osobe, týkajúce sa vyšetovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95, ktoré v dôsledku toho prerušujú plynutie premlčacej doby na stíhanie v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku uvedeného nariadenia.

O trovách

- ⁷¹ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Články 5 a 7 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev sa neuplatňujú takým spôsobom, že správnu sankciu možno uložiť na základe samotných ustanovení, keďže v kontexte ochrany finančných záujmov Únie uplatnenie správnej sankcie na určitú kategóriu osôb vyžaduje, aby predtým, ako dôjde k spáchaniu predmetnej nezrovnalosti, normotvorca Únie prijal odvetvovú právnu úpravu definujúcu takúto sankciu a podmienky jej uplatnenia na túto kategóriu osôb, alebo keď takáto právna úprava ešte nebola prijatá na úrovni Únie, aby právo členského štátu, v ktorom došlo k spáchaniu tejto nezrovnalosti, stanovovalo uloženie správnej sankcie uvedenej kategórii osôb.
2. Za okolností, o aké ide vo veci samej, keď odvetvová právna úprava Únie zatiaľ nezavedla povinnosť členských štátov stanoviť účinné sankcie v prípade, keď medzinárodná spoločnosť špecializovaná na kontrolu a dohľad schválená členským štátom vydala nesprávne osvedčenia, článok 7 nariadenia č. 2988/95 nebráni tomu, aby členské štáty uplatnili sankciu v prípade tejto spoločnosti v postavení osoby, ktorá „sa zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti“, alebo osoby, ktorú možno považovať za „zodpovednú“ za nezrovnalosť, v zmysle tohto ustanovenia, avšak pod podmienkou, že uplatnenie takejto sankcie spočíva na jasnom a jednoznačnom právnom základe, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
3. Za okolností, o aké ide vo veci samej, to, že medzinárodnej spoločnosti špecializovanej na kontrolu a dohľad, ktorá vydala osvedčenie o uvoľnení do

voľného obehu na konkrétnu vývoznú transakciu, bola oznámená správa o vyšetrovaní konštatujúca nezrovnalosť v súvislosti s touto transakciou, zaslaná výzva na predloženie ďalších dokladov s cieľom kontroly skutočnosti uvoľnenia do voľného obehu a bol jej aj zaslaný doporučený list uplatňujúci na ňu sankciu za to, že sa zúčastnila na spáchaní nezrovnalosti v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95, sú dostatočne presné akty oznámené dotknutej osobe, týkajúce sa vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95, ktoré v dôsledku toho prerušujú plynutie premlčacej doby na stiahnutie v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku uvedeného nariadenia.

Podpisy